

ISMO BERGROTH

AMIGA Moniajoguru

●● *Amigaa mainostetaan uuden sukupolven tehomikrona, jonka ominaisuudet saattavat varjoon monin verroin kalliimmat kilpailijansa. Mainokset pitävät kyllä paikkansa, mutta lähemmässä tarkastelussa rapisee Amigan päällä oleva sädekehä pahasti.*

Amigan suurin valtti on grafiikka. Missä muussa koneessa on valmiina 640 x 512 pisteen tarkkuus 4096 värillä? Mainoksissa unohdetaan kertoa, että 512 vaakariviä saadaan aikaan limittämällä. Kuvan virkistystaajuus pienenee sen verran, että kuva väri-see kuin horkkatautinen. Pitempi työskentely tässä tilassa rasittaa silmiä ja aiheuttaa päänsärkyä. Vakava työskentely maksimiresoluutiolla on siis mahdotonta.

On totta, että Amigassa on 4096 väriä, mutta harvat ohjelmat hyödyntävät tätä niin sanottua HAM-tilaa. HAM-tilaa voi käyttää ainoastaan 320 x 256 ja 320 x 512 pisteen resoluutioilla. Lisäksi jokainen pikseli vaikuttaa vieressä olevien pikseleiden väriin.

Vakavin puute on grafiikkaprosessorin rakenteessa. Prosessori kykenee käyttämään grafiikan tekon ainoastaan niin sanottua Chip-muistia, jota Amigassa voi

olla korkeintaan 512 kilotavua. Näin monimutkaiset graafiset toiminnot on tehty mahdollisimman vaikeiksi toteuttaa. Esimerkiksi uusimpia grafiikkaohjelmia ei voi käyttää maksimiresoluutiolla kaikilla väreillä, koska muisti ei riitä. Commodore on kyllä luvannut uuden grafiikkaprosessorin, joka voi hyödyntää kokonaisen megatavun Chip-muistia, mutta katsotaan kuinka nopeasti (lue: hitaasti) se saadaan markkinoille.

Levyasemat

Jo Commodore 64:n valta-aikana Commodore osoitti taitonsa tehdä maailman hitaimpia levyasemia. Taito on pysynyt hyppysissä. Amiga 500:n lisälevyaseman ul-

MIKRON KÄÄNTÖ- PUOLI

konäkö puolestaan noudattelee jo 1541:n ajoista tuttua linjaa: mitä kookkaampi sen parempi. Käyttäjä tuskailee vähäistä pöytätilaansa ja uneksii kompakteista lisälaitteista.

Amigassa on 3,5 tuuman levykeitä pyörittävät levyasemat, joiden kapasiteetti on 880 kilotavua. Teknisesti Amigan pyörittämässä ei ole mitään vikaa, joten taitavalla ohjelmoinnilla on käyttäjät järjestelmän tiedostonhallinnasta saatu todella tehoton. Jopa kuusnelonen ja 1541 tulostaa hakemistotiedot nopeammin kuin Amiga.

Luonnollista puhetta?

Amigan puhetta ei voi vilkkaallaan mielikuvituksella kutsua

ATARI ST Power without the Power?

●● *Commodorelta Atarille siirtynyt Jack Tramiel nosti Atarin uuteen nousuun, jonka näyttävien osoitus oli ennätysajassa valmistunut 520ST-malli. Sen suunnittelussa olisi kuitenkin kannattanut miettiä joitakin asioita tarkemmin, sillä ensimmäisen mallin ominaisuudet jättivät kauaskantoisia ongelmia vanaveteensä.*

ANTTI HANNULA
NIKO NIRVI

Vuoden 1985 joulun kuumien nimen tietokonemarkkinoilla oli Atarin uusi superkotimikro 520ST. Mahtava 512 kilotavun muisti, postikorttikuvaan pystyvä valkomusta-monitori, huippu-tarkka grafiikka, hyvät liittännät, kunnollinen näppäimistö ja ikkunoitu käyttöympäristö nostivat monen mikroilijan veden kielelle. Köyhän miehen Macintosh-tietokoneeksi mainostettu laite maksoi ominaisuuksiin nähden vaatimattomat 10 000 markkaa.

TOS=The Operating System?

Yksi kiireellä tehdyn koneen merkkejä oli levyllä toimitettava käyttöjärjestelmä, vaikka sen piti olla alunperin sijoitettuna ROM-muistiin. Se varasti koneen RAM-muistia pitkälti kolmattasataa kilotavua ja lataus kesti yli puoli minuuttia. Syy levyversion toimitamiseen oli tosin selvä: runsaslukuinen joukko erilaisia bugeja. Lisäksi alkuperäisen version koko ylitti reilusti ROM-palikan kapasiteetin.

Käyttöjärjestelmästä ilmestyi

uusi versio ja lopulta se saatiin mahtumaan 192 kilon ROM-muistillekin. Valitettavasti markkinoille oli tässä vaiheessa ehtinyt mahtava määrä levykäyttöjärjestelmällä varustettuja koneita. Vastoin alkuperäisiä ilmoituksia ROM-käyttöjärjestelmä ei kuulunut koneen hintaan, vaan siitä joutui pulittamaan toistatuhatta markkaa lisää. Muita ongelmia aiheutti valikkojen ja muiden toimintojen suomentaminen; kaikki ohjelmat eivät enää toimineet.

GEMiin kuuluva GDOS eli grafiikantulostus, fontit ynnä muut jouduttiin jättämään ajanpuutteen vuoksi pois, ja lupauksista huolimatta sitä ei toimitettu jälkikäteen. Näin GDOSista ei muodostunut standardia, vaikka useiden ohjelmien mukana se seuraakin.

Monitoriongelma

ST-ostajan piti aluksi valita mustavalko- ja värimonitorin välillä.

Toisin kuin jenkkiversiossa, suomalaisessa versiossa ei ollut TV-liitäntää. Mustavalkomonitori oli huippuluokkaa ja peittosi muut vastaavan hintaluokan koneet. Värimonitori sitä vastoin oli tyyppillinen RGB-monitori värisevällä ruudulla. Lisäksi värejä käytettäessä koneen tarkkuusgrafiikan resoluutio heikkeni huomattavasti. Ongelman muodosti näiden kahden monitorin yhteenso-

Mikron kääntöpuoli-sarjassa kaivetaan armotta esiin niitä mikrojen ominaisuuksia, jotka mainoksista unohdetaan. Monien mielestä oma laitemerkki on paras, ja vikoja löytyy vain muiden koneista. Omassa mikrossa olevat puutteet ja käyttöä bankaloittavat erikoispiirteet unohdetaan helposti.

Keskustelu mikrojen puutteista antaa pohjaa vaatia parempia laitteita markkinoille, joten lukijoiden kommentit asiasta ovat tervetulleita.

luonnolliseksi. On mahdollista tehdä tyypillistä robottimaista puhetta, mutta esimerkiksi väite naisen äänestä on erikoinen. Amigan suunnittelijoiden tuntemat naiset joko puhuvat hyvin oudosti, tai sitten heillä oli jatkuva nuha, koska puhe on korkea nasaaliääni. Vastaavasti miehen äänessä on "hieman" parantamisen varaa.

Käyttöjärjestelmä

Mitähän ihmiset sanoisivat, jos ostaessaan saisivat kuusnelosen ilman Basic-opasta tai PC-yhteensopivan ilman MS-DOS-käsikirjaa. Tuskin olisivat kovin tyytyväisiä. Amigoita sen sijaan on myyty jo useampi vuosi ilman käyttöjärjestelmän ohjekirjaa. Luulisi, että ohjekirja olisi itsestään selvyyksinä koneessa, joka on tarkoitettu ottaa vakavasti.

Myös käyttöjärjestelmässä on toivomisen varaa. Kaikki Amigan omistajat ovat varmasti saaneet gurulta ilmoituksen. Käyttöjärjestelmä olisi saatava niin tehokkaaksi, että se estäisi ohjelmien vakavat virheet. Pahinta on, että järjestelmä saattaa aivan yhtäkkiä kaatua ilman mitään ilmeistä syytä. Kaatuilemista lisää Amigan

pimattomuus monien ohjelmien kannalta. Lähes kaikki pelit toimivat ainoastaan värimonitorin kanssa ja joitakin hyötyohjelmia ei kannattanut käyttää muuta kuin mv-monitorin kanssa.

Erinomaisen järjetön päätös oli toimittaa koneet yksipuolisella levyasemalla, kaksipuolisen ollessa lisäoptio. Vaikka koneet on nyt jo pitkään toimitettu kaksipuolisella asemalla, ilmestyy softa pääsääntöisesti monella yksipuolisella korpulla.

Laitteisto

Tietokoneen eri osien modulaarisuus on periaatteessa ihan hyvä asia, mutta valitettavasti osat pitää liittää toisiinsa lukuisin kaapelein. Kaapeliongelmien huomasi varsinkin ensimmäisessä 520ST-mallissa, jonka piuhoista sai jo melkoisen viadakon.

Atarissa käytetty prosessori on sama kuin Applen Macintoshissa — nehan olisivat siis yhteensopivia. Ainakin näin jotkut väittivät ja sanoivat ohjelmien muuntoa Maciltä ST:lle vielä helpoksi jutuksi. Toivottavasti näin karkeaan virhearvion syystä syntyneet ovat jo vaihtaneet alaa, sillä koneet ovat

herkkyys viruksille. Toinen toistaan tuhoisempia yllätyksiä leviää levykkeeltä toiselle, jolle käyttäjä ole varovainen.

Muuta nurinaa

Uusien Amigoiden (500 ja 2000) ilmestyessä markkinoille, oli tonni juuri alkanut saada erilaisia oheislaitteita. Onneksi Commodore suuressa viisaudessaan muutti laajennusportin rakennetta uusissa malleissa. Vanhoja oheislaitteita ei saanut suoraan

kytkettyä uusiin koneisiin ja samalla taattiin, että uudet oheislaitteet eivät sellaisenaan toimi tonnin kanssa.

Viissatanen on Amigoiden karvalakkimalli ja sen huomaa. Useimpien mielestä eräs suunnittelijoiden suurimpia möhläyksiä on viissatosen nerokkaasti sijoitettu virtakytkin. Mikäli ei halua saada kuhmuja takarivoonsa kuroutuessaan pöydän alle kytkeäkseen virran virtalähteeseen sijoitetusta kytkimestä, voi murikan tietysti sijoittaa pöydälleen lämmittämään levykkeitä.

yhtä yhteensopivia kuin kuusnelosen ja paralleelisentrifugi.

Ohjelmat

Puku tekee miehen ja softa tietokoneen. Sen saivat Atarinkin omistajat karvaasti kokea koneen alkuaikoina. Ohjelmat eivät aina hyödyntäneet GEM-toimintoja, vaan pysyivät perinteisellä PC-tyyppisellä tekstinäyttölinjalla. Lisäksi monet ohjelmat olivat bugisia. Kuvaruudulle tulevat pommit muodostuivat jokapäiväisiksi asioiksi ST-harrastajille.

Sellaiset merkittävät ohjelmavalmistajat, jotka tekisivät ST:stä yritysmikron, ovat pois kuvioista (Lotus, Microsoft ja WordPerfect). Microsoft on yrittänyt tuoda Write-tekstinkäsittelyohjelmaansa ST:lle, mutta toistaiseksi tulos ei ole erityisen hyvä. WordPerfect teki myös tekstinkäsittelystään GEM version ST:lle, mutta bugien ja ohjelman kalleuden vuoksi se ei saavuttanut merkittävää markkinaosuutta. Lopullisen kuoliniskun ohjelma sai sen jäl-

keen kun jenkeissä havaittiin usean boxin levittäneen sen pirattiversiota. Ohjelma vedettiin pois markkinoilta.

Uudemmat mallit

Monia 520ST:n virheitä pyrittiin korjaamaan uudella 1040ST-mallilla. Muuntaja ja levyasema olivat sisäänrakennettuja ja muistia oli täysi megatavu. Hiiren liitäntä siirtyi samalla koneen oikealta puolelta koneen alle. Tämä haittaa melkoisesti pelikäyttöä, sillä joystick käyttää usein samaa liitäntää kuin hiirikin ja niitä pitää sitten vaihdella keskenään. Atari ilmoitti, ettei kone ole pelikäyttöön tarkoitettukaan ja siitä syystä liitäntä voi olla koneen alla.

Jatkoa seurasi ja uusia korjauksia tehtiin Mega-sarjan malleihin. Keskusyksikkö oli nyt erillinen ja näppäimistö parempi. Muistia oli myös tullut lisää ja koneeseen sai blitterin. Hinta nousi samalla melkoisesti ja uusi käyttöjärjestelmäversio aiheutti ongelmia joidenkin ohjelmien kohdalla.

Amigan suurimpia valtteja on moniajo. Koneen arkkitehtuurissa tehtiin ikävä leikkaus, kun muistinhallintapiiri jätettiin pois. Ilman sitä ei ohjelmia voida ajaa suojatussa tilassa. Suojaamattomassa tilassa ohjelma kaatuaan kaataa koko järjestelmän.

Amigan ohjelmat ovat todella herkkiä laitteistokokoonpanoille. Tämä ei tietenkään ole Commodoren syytä, mutta välillä tuntuu siltä, että ohjelmistotalot eivät tietäisi koneen laajentamismahdollisuuksista. On törkeän paljon ohjelmia, jotka eivät toimi koneissa, joissa on lisälevyasema tai muistinlaajennus. Toiset ohjelmat taas toimivat takkuisesti pienessä muistissa ilman ulkoista levyasemaa. Laitteiden irto-repiminen ja uudelleen kytkeminen kunkin ohjelman vaatimusten mukaan kuluttaa mukavasti liittimiä ja käyttäjän hermoja.

Ei pidä tietenkään unohtaa, että Amigassa on paljon hyviä puolia, mutta reippaasti on parantamisenkin varaa. Kunpa Commodore vain rauhoittuisi parantelemaan vanhoja mallejaan, eikä rakentelisi kaiken maailman superuutuuksia (esim. UNIX-Amiga), joihin kenelläkään ei ole varaa. □

Kone oli tarkoitettu ammattilaiskoneeksi. Hyvä tavoite ja tiellä oli vain yksi ongelma: laite ei ollut DOS-kone. Hyvätkään ominaisuudet eivät auta, jos yritykset eivät osta konetta.

Pelikäyttö

ST pystyy näyttävään grafiikkaan, mutta pullonkaulaksi muodostuvat scrollaavat pelit. Näyttö vierii täysin 68000:n voimalla, ja vain parhaat ohjelmoijat onnistuvat tekemään siitä kaunista. Koska laite ei tue spritejä, niitä liikutetaan pääprosessorin voimalla, jolloin kone hidastuu kun ruutu on täynnä.

Suurin moka on ST:n onneton äänipiiri, joka on täysin epäsuhdassa koneen muiden ominaisuuksien kanssa. Tasoltaan koneen kehittämä ääni pyöri PC:n piipityksen ja kuusnelosen melodioiden välimaastossa. Samplattut efektit parantavat tilannetta, mutta vaativat prosessoriaikaa.

Harmittavaa on myös ST:n pelien jatkuva pakkaaminen 360 kt:n levyille Atarin erehtyessä aikoinaan toimittamaan ST:t yksipuolisella levyasemalla. □